

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.600/2024/4.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Dzsula Marianna bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

név (cím; levelezési cím: cím1)

A felperes képviselője:

Dr. Révész Dóra Katalin Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző: Dr. Révész Dóra Katalin ügyvéd)

Az alperes:

név1 (cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd (cím3)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.644/2023/8/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 38.P.20.466/2023/11.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy az esedékesség napjáig fizessen meg az államnak – az állami adó- és vámhatóság közzétett illetékbevételei számlájára – 100.000 (százezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes több évtizede a szociális és egészségügyi ágazatban dolgozó egyik szakszervezetének munkatársa, illetve a jelenben vezetője. Az alperes orvos, aki rendszeresen publikál a hazai egészségügy tendenciáiról, az egészségügyi szakpolitikáról, ennek során gyakran foglalkozik az általa rendszerhibáknak vélt anomáliákkal, az egészségügyi rendszer működtetőinek, vezetőinek szerepével, felelősségével. Peres felek az egészségüggyel kapcsolatos közéleti vitákban alkalmanként egymással szemben is állást foglalnak. Az alperes tagja a név²nek.

[2] A felperes az név³ előtt bepanaszolta az alperest, amely nyomán eljárás indult az alperessel szemben. Ezen eljárás során meghallgatták az alperest, és meghallgatáson részt vett a felperes is.

[3] Az alperes 2018. február 23-án blogbejegyzést tett közzé, erről a meghallgatásról a nevű elnevezéssel, és saját közösségi oldalán is közzétette a nevű¹ című írását.

[4] A bejegyzésben, illetve az írásban többek között szerepelt az, hogy „No ennek volt most egy fordulója, ahol személyesen is képviseltette magát a hazai egészségügy nagyasszonya és az egészségügy egyik legkártékonyabb figurája, maga név megélhetési szakszervezeti vezető is”. (1. közlés). A tárgyalás leírásaként szerepeltette az alperes, hogy „Tűnődni azonban nem volt időm, név gyorsan elindította a még MSZMP KB-ből ismert kommunista tempót, néha szereptévesztésbe került és levezetőelnöknek képzelte magát, vagy felemelt ujjal mutatgatva elmagyarázta, hogy mely kérdéseket utal(!) a bizottság kezébe. Majd megfenyegetett, hogy amennyiben akárcsak írok is erről a tárgyalásról, ő újabb és újabb etikai eljárást fog velem szemben kezdeményezni.” (2. közlés). Az írásban szerepelt a „Hasonló képességű megélhetési vezetőkről beszélünk, akik a saját tagságukat bármikor feláldozzák a saját megélhetésük biztosítása érdekében.” (3. közlés). Az írásban a felperes úgy összegzett, hogy „Így az egész csak arról szólt, hogy név eljátszhassa élete egyik jelentős rózsaszín szerepét, a mi(orvosok) pénzünkéből, felemelt ujjal és piros körömlakkal.” (4. közlés).

[5] A felperes úgy ítélte meg, hogy az idézett közlések sértik személyhez fűződő jogait, ezért keresetet nyújtott be a bíróságnál.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[6] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az 1-4. közléssel az alperes megsértette a jóhírnévhez és becsülethez fűződő személyiségi jogait. Kérte, hogy a bíróság

kötelezze az alperest a bejegyzés törlésére, és kérte az alperes kötelezését arra is, hogy közösségi oldalán 90 napig közzétett közleménnyel nyilvánosan adjon megfelelő elégtételt, kérjen tőle bocsánatot. Kérte továbbá az alperes kötelezését összesen 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

[7] Keresetének indokolásaként az 1. közlés tekintetében előadta, hogy az valótlan tényállítás - miközben az adott időpontban a felperes által képviselt szakszervezet és a kormány által aláírt több éves bérfelzárkóztatási megállapodás végrehajtása éppen folyamatban volt az egészségügyi ágazatban foglalkoztatott orvosok és szakdolgozók javára.

[8] A 2. közlés esetében előadta, hogy az nem minősül véleménynyilvánításnak. Az alperes itt azt állította, hogy a felperes az MSZMP KB tagja volt – ez pedig a közmegejtélés szerint megvetendő és súlyosan elítélendő cselekedet (állapot) lett volna. Kifogásolta itt azt a közlést is, hogy ő az alperest megfenyegette volna. Megítélése szerint ezzel az alperes őt bűncselekmény elkövetésével gyanúsította, teljességgel alaptalanul.

[9] A 3. közlés tekintetében előadta, hogy az ugyancsak elsődlegesen tényállításnak minősül, azt állította róla az alperes, hogy bármikor feláldozza szakszervezetének tagságát saját érdekei elérése érdekében. Arra az esetre, ha a kitélt a bíróság véleménynyilvánításként értékelné, előadta, hogy ebben az esetben az kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, ezért sérti a becsület védelméhez fűződő személyiségi jogát.

[10] A 4. közlés tekintetében előadta, hogy a valóságban semmilyen ráhatás nem volt az orvosok pénzére, a mások pénzét egyébként sem használta fel. A közlésben szereplő színek, kifejezések használata gúnyolódásnak minősül, így alkalmas a becsületsértés megállapítására is.

[11] A felperes keresetének jogalapjaként hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) és (2) bekezdésére, a 2:43. § d) pontjára, a 2:44. § (1)-(3) bekezdéseire, a 2:45. (1)-(2) bekezdéseire, illetve a 2:51. § (1) bekezdésére. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény I. cikkére, VI. cikk (1) bekezdésére, és a IX. cikk (4) bekezdésére is.

[12] Az alperes ellenkérelmében a kereset teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint a vitatott közlések egyike sem tartalmaz valótlan és sértő tényállítást, így nem sérthetik a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kiemelte, hogy a felperes közéleti szereplőnek minősül, a cikkekben az egészségügyi ágazat rendszerhibáit vette számba. Ezzel összefüggésben szükségképpen felmerül az adott ágazatot vezető, irányító személyek felelőssége és szerepe. Az alperes álláspontja szerint valamennyi kitétel belül maradt a szabad véleménynyilvánításhoz való jog megengedett keretein. A cikkek nem érintették a felperes magánéletét és családját, a magánszféráját. Álláspontja szerint a kifejtett vélemény kifejezőmódjában sem volt indokolatlanul sértő, bántó, vagy megalázó. Az alperes ebben a körben hivatkozott az Alkotmánybíróság több határozatára {13/2014. (IV. 18.) AB határozat; 7/2018. (III. 7.) AB határozat; 7/2021. (II. 19.) AB határozat}.

[13] Az 1. közlés esetében előadta, hogy az a felperes szakszervezeti tevékenységének kritikája. A 2. közlés esetében nem állította, hogy a felperes bármilyen bűncselekményt elkövetett volna, csupán a felperes azon magatartását bírálta, hogy további eljárásokat fog kezdeményezni – ami meg is történt.

[14] A „kommunista tempó” emlegetése kapcsán utalt arra, hogy ez ugyancsak véleménynyilvánítás, az egész eljárás hangulatát idézte meg. A 3. közlés tekintetében előadta, hogy az egy közéleti vitában kinyilvánított véleménynek minősül, a 4. közlés tekintetében pedig előadta, hogy az egy ironikus hangvételi hangulatfestés, amely szintén véleményt fejez ki arról, hogy a felperes saját szubjektív sértettségét egy etikai eljáráson keresztül torolja meg. Az alperes külön is vitatta az igényelt sérelemdíj összegét is.

Az első- és másodfokú ítélet

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

[16] A szabad véleménynyilvánításhoz való jog közügyekben, közéleti vitákban érvényesülő szerepét illetően idézte az Alkotmánybíróság számos határozatát {3/2015. (II. 2.) AB határozat; 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat; 3357/2019. (XII. 16.) AB határozat; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat; 7/2014. (III. 7.) AB határozat; 34/2017. (XII. 17.) AB határozat; 3145/2018. (V. 7.) AB határozat; 3257/2018. (VII. 9.) AB határozat; 3237/2022. (V. 18.) AB határozat; 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat; 3107/2018. (IV. 9.) AB határozat}.

[17] Indokolásában az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a közegészségügy alakulása, az abban szereplők helyzetének értékelése, az név3 működése, a felperes tevékenységének értékelése közügynek, közérdeklődésre számot tartó kérdésnek minősül. A felperes által sérelmezett kijelentéseket közügyben való megszólalásnak minősítette, amely a felperes köztisztviselgre való alkalmatlanságának bemutatására, szakszervezeti működésének értékelésére, illetve a kamara etikai tevékenységének bemutatására irányult.

[18] Az elsőfokú bíróság kiemelten értékelte azt a körülményt, hogy a felperes által sérelmezett kijelentések az általa indított panaszeljárással párhuzamosan kerültek közzétételre, és az adott szituációban a peres felek egymással szemben állóak, egymás ellenfelei voltak. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az etikai eljárásban a felperes szerepvállalása olyan szituációnak tekinthető, amelynél a lehető legerősebben jöhetnek számításba a közügyek minél szabadabb vitája melletti érvek, a kifejtett vélemény felfokozott és túlzó is lehet.

[19] Az egyes közlések tételes vizsgálata során az 1. közlés esetében megállapította, hogy véleményt nyilvánított az alperes a felperes személyéről közszereplői státuszával kapcsolatban. A kifejtett vélemény kifejezőmódjában nem volt indokolatlanul bántó, sértő, vagy megalázó. A közlést összességében a felperes személyét érintő értékítéletnek minősítette, kiterjedően a „megélhetési szakszervezeti vezető” fordulatra is.

[20] A 2. közlés kapcsán kifejtette, hogy az alperes azzal nem állította, hogy a felperes maga az MSZMP KB tagja, vagy munkatársa lett volna. A közlés a felperes magatartását jellemzi, olyat, ami a „korábbi idők” magatartását idézi. A „megfenyegetett” fordulat kapcsán megállapította, hogy nem történt bűncselekmény elkövetésére vonatkozó állítás. Az alperes az etikai eljárás során elhangzottakat értékelte véleményként oly módon, hogy a felperes kijelentései fenyegetésnek tekinthetők. A kifejtett értékítélet kétségkívül negatív tartalmú ugyan, de nem lépi túl a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tágabb kereteit.

[21] A 3. közlés tekintetében kifejtette, hogy az nem minősülhet tényállításnak. A szövegösszefüggéseket vizsgálva nem arról van szó, hogy a szó konkrét értelmében áldozná fel szakszervezeti vezetőként a tagságot, hanem azt a véleményt fejezi ki az alperes részéről, hogy szerinte a felperes nem tesz meg mindent a szakszervezeti tagság érdekében. Ezt a kifejtett véleményt nem találta a becsület védelméhez fűződő jogot sértőnek, mert megítélése szerint nem volt kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő, vagy megalázó.

[22] A 4. közlés (összegző megállapítás) tekintetében arra a megállapításra jutott, hogy abban nem szerepel valótlan tényállítás. Az alperes azt a véleményét juttatta kifejezésre, hogy a felperes magatartása okán indult az etikai eljárás, márpedig anyagi fedezetét a kamarai tagdíjak fedezik, és ez az orvosok pénzének minősíthető – maga az eljárás ugyan valóban

ingyenes, de költségekkel jár, amelyet közvetve a kamara tagjai állnak, így a közlés nem minősül valótlannak. A közlés véleményként nem volt öncélúan becsmérő, és indokolatlanul durva, ezért a becsület védelméhez fűződő jogot sem sértette meg.

[23] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[24] Ítéletének indokolásában elsődlegesen rögzítette, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt. Rögzítette: a felperes ugyan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, ezt azonban megfelelő indokolással nem támasztotta alá.

[25] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy helyesen indult ki az elsőfokú bíróság abból, hogy a PK 12. számú állásfoglalás alapján az alperes teljes bejegyzésének lényegi tartalmára, és mondanivalójára tekintettel kellett figyelembe venni az egyes sérelmezett közléseket. Megkerülhetetlennek minősítette az alapjogi szintű vizsgálatot annak megítélése során, hogy személyiségi jog érvényesülésének a konkrét esetben meg kell-e hajolni az alapjog gyakorlása előtt.

[26] Ennek megfelelően alapjogi vizsgálatot csak a keresetre támaszkodó magánjogi alapú döntés megalapozását követően lehetséges elvégezni. Az esetleges személyiségi jogsértés feltárását követően lehetséges mérlegelni, hogy figyelembe kell-e venni alapjogi megfontolásokat a személyiségi jogsértés megállapításával szemben; meg kell-e hajolnia a személyiségi jog érvényesülésének az alapjog gyakorlása előtt.

[27] A másodfokú bíróság szerint az egyes közléseket a konkrét etikai eljárás tárgyalásának eseményeivel összefüggésben kell értékelni. A másodfokú bíróság a „megfenyegetés” tekintetében az elsőfokú bíróságtól eltérően azt állapította meg, hogy az tényállításnak minősül, amely arra vonatkozik, hogy a tárgyaláson a felperes részéről elhangzott az alperesnek címzetten, hogy amennyiben az adott tárgyalási eseményekről tudósít, akkor újabb etikai eljárást fog kezdeményezni vele szemben. A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy ennek a tényállításnak nincs valótlán és sértő tartalma a felperesre nézve. Rögzítette: Nem volt vitatott a felek között, hogy a felperes már több alkalommal kifogásolta az alperes magatartását, és a jelen per ténye is azt igazolja, hogy egyes eljárások megindítása nem idegen a felperestől. Összességében arra a következtetésre jutott, hogy nem tulajdonítható ennek az alperesi közlésnek olyan tartalom, hogy a felperes fenyegetése kifejezetten jogellenes tartalmú lett volna. Egyetértett az alperes álláspontjával abban, hogy a „fenyegetés” kifejezés hétköznapi értelemben alapvetően valamely negatív következmény kilátásba helyezését jelenti, ilyen jellegű következménynek minősülhet valamely eljárás megindításának felvetése is az adott személlyel szemben.

[28] A másodfokú bíróság ugyancsak a bizottsági tárgyalás folyamatával tartotta kapcsolatban állónak az „MSZMP KB-ból ismert kommunista tempó” szövegrészt, amely összefüggésben áll a „megfenyegetés” kifejezéssel. A másodfokú bíróság nem értett egyet a felperes azon álláspontjával, hogy ez a közlés tényállításként azt jelentené, hogy a felperes az egykori MSZMP KB tagja lett volna – ehhez képest valótlán és sértő tartalom hiányában jóhírnév megsértése nem állapítható meg. Az alperes ezzel a kifejezéssel a felperesnek az etikai tárgyaláson tanúsított magatartását jellemezte.

[29] A további sérelmezett közlések tekintetében kifejtette, hogy a fellebbezés részletes indokolást nem tartalmazott, ezért a másodfokú bíróság csak visszautalt az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntésére. Kiemelte: Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást a tényállítás, illetve a véleménynyilvánítás elhatárolása tekintetében. A további közlések valótlán és sértő tényállítást nem tartalmaztak, illetve a felperes társadalmi megítélésének

hátrányos befolyásolására alkalmas, és kifejezésmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánításnak sem voltak tekinthetők.

[30] A másodfokú bíróság összességében megállapította, hogy a perbeli írásokban az alperes a saját szemszögéből jellemezte a szabad véleménynyilvánítás keretei között az név3 tárgyalásán történeteket, és ezzel kapcsolatban a felperes személyét.

[31] A másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság gyakorlatára utalással kifejtette, hogy alapvetően a véleménynyilvánítás lehetősége élvezi az alkotmányos védelmet. A védelem fókuszában magának a kommunikáció lehetőségének biztosítása áll. A folyamatban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt. Kiemelte a gyakorlatból azt is, hogy a közéleti szereplők magatartásával kapcsolatban maga a közéleti tevékenység fokozottan bírálható. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes közéleti szereplőnek tekinthető. Mindezekre figyelemmel a jogalap hiányára tekintettel a keresetet elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[32] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését, és a keresettel egyező ítélet meghozatalát.

[33] Megsértett jogszabályként hivatkozott a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésére, 2:43. § d) pontjára, a 2:44. § (1)-(3) bekezdésére, és a 2:51. § (1) bekezdésére, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére, és a IX. cikk (4) bekezdésére.

[34] Kérelmének indokolásaként előadta, hogy a jogerős ítélet a tényállást hiányosan állapította meg, és abból okszerűtlen következtetéseket vont le. Előadta, hogy a peres felek között nem közéleti vita zajlott. Az alperes ellen több büntető eljárás van folyamatban, amelyben a sértett a felperes, az alperes pedig a vádlott, az egyik eljárás során az alperest jogosulatlan címhasználatért szabálysértés miatt elmarasztalták. A felperes előadása szerint az alperes őt régóta gyalázza, „kipécézte” őt a közösségi oldalán, miközben az alperes maga nem minősül egészségügyi szakértőnek – valójában az alperes részéről nagy nyilvánosság előtti folyamatos lejáratás, zaklatás zajlik, ez pedig nem minősíthető közéleti vitának. Előadta azt is, hogy megítélése szerint ő alappal jogszerűen indít a felperessel szemben különböző eljárásokat, jogszerűen keres jogvédelmet.

[35] A felperes előadta azt is, hogy saját megítélése szerint ő maga nem minősül közszereplőnek, nem gyakorol közhatalmat, egészségügyi kérdésekben befolyással nem rendelkezik, ő tulajdonképpen csupán egy egyesület vezetője.

[36] A felperes kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság érdemben csak az 1-2. közléssel foglalkozott, de abban sem hozott megfelelő döntést. A felperes álláspontja szerint a „fenyegetéshez” a közfelfogás szerint erőszak is társul, márpedig ez nem került bizonyításra. Fenntartotta azon álláspontját is, hogy az alperes tényként állította, hogy ő az MSZMP KB tagja lett volna, hiszen csak akkor ismerhette volna az ott kialakult gyakorlatot.

[37] Az alperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján. Utalt arra is, hogy a felperes a hatályon kívül helyezés okait érdemben nem jelölte meg, ahhoz indokolást nem fűzött. Álláspontja szerint a jogerős ítéletben nem történt meg a tényállás téves megállapítása, és a bizonyítékok téves mérlegelése sem. A felperes egyértelműen közéleti szereplő, akinek a tevékenysége közügynek minősül, és ebben a minőségében bírálható. Előadta: a „fenyegetés” kifejezést nem büntetőjogi értelemben kell

értelmezni, hanem a közfelfogás szerint annak minősülhet bizonyos eljárások megindításával való fenyegetőzés, azok kilátásba helyezése.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[38] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak, az alábbiak szerint.

[39] A felülvizsgálat a megelőző eljáráshoz kapcsolódó rendkívüli, korlátozottan igénybe vehető fellebbviteli perorvoslat, melynek kizárólag jogszabálysértésre hivatkozással alapítottan van helye. Rendkívüli jogorvoslati jellegéből következően funkciója a kérelmet előterjesztett fél által állított jogsérelem elbírálása és megalapozottsága esetén annak orvoslása.

[40] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett, és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.

[41] A felülvizsgálati kérelem tartalmára figyelemmel a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy jogszabályt sértően utasította-e el a másodfokú bíróság, jogalap hiányában a felperes keresetét.

[42] A Kúria szükségesnek tartja rögzíteni, hogy a felperes álláspontjával szemben, helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes egy jelentős szakszervezet vezetőjeként egyértelműen, kétséget kizáróan közéleti szereplőnek minősül, hiszen egy szakszervezet vezetőjeként feladata az adott szervezet tagsága, érdekeinek képviselése, az ezzel kapcsolatos tárgyalásokon való részvétel, a közéleti szerepvállalás. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint közéleti szereplőnek nem csupán az a személy tekinthető, aki közhatalmat gyakorol. Ez a követelmény csupán az állambiztonsági szolgálatok történeti levéltáráról szóló 2003. évi III. törvényben jelenik meg, amely a jelen esetben nyilvánvalóan nem alkalmazandó.

[43] Az Alaptörvény I. cikk szerint az Ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. A (2) bekezdés szerint Magyarország elismeri az Ember alapvető egyéni és közösségi jogait. A VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jóhírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A (4) bekezdés szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.

[44] A felperes mint közéleti szereplő személyiségi jogainak lehetséges korlátozása tekintetében alkalmazandó a Ptk. 2:44. §-a, amely a közéleti szereplő személyiségi jogának védelméről rendelkezik. Az (1) bekezdés szerint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A (2) bekezdés szerint a közéleti

szereplőt a közügyek szabad vitatásának körén kívül eső közléssel, vagy magatartással szemben a nem közéleti szereplővel azonos védelem illeti meg. A (3) bekezdés szerint nem minősül közügynek a közéleti szereplő magán- és családi életével kapcsolatos tevékenység, vagy adat.

[45] A Kúria szerint a jelen esetben a másodfokú bíróság helytállóan ítélte meg azt, hogy a perbeli közlések nem a közéleti szereplő felperes magán- vagy családi életével kapcsolatosak, ezért személyével kapcsolatban a szabad véleménynyilvánítás lehetőségei az átlagosnál tágabbak. A közéleti szereplő felperesnek egy hivatalos eljárásban név² név³ előtti eljárás) tanúsított magatartása közérdeklődésre számot tartó közügynek minősül.

[46] Az Alkotmánybíróság számos esetben foglalkozott a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével, jogi védelmével és korlátaival egyaránt. Kifejezetten a Ptk. 2:44. § rendelkezéseit elemezte a 7/2014. (III. 7.) AB határozat. Ez alapelveként, kiindulópontként rögzíti, hogy a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik. A közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsősorban nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti szereplőkre vonatkozó beszéd a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme. A közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [45] [47-48-49-50]}.

[47] Miután a Kúria is állást foglalt abban a kérdésben, hogy a perbeli közlések közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot jelentenek, a vizsgálat ennek megfelelően történhet. Az Alkotmánybíróság egy másik határozatában kifejtette, hogy a véleményszabadság gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben a szerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, vagy tényállításnak minősül-e. Fontos alapelv, hogy a véleményszabadság nemcsak bizonyos felfogások vagy eszmék, hanem magának a véleménynyilvánításnak a lehetősége előtt nyit szabad utat. Ebből következik, hogy a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. A közéleti kérdésekre vonatkozó véleménynyilvánítás a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében bizonyos fokú túlzást, provokációt is magában foglalhat. A véleménynyilvánítás korlátjaként az Alkotmánybíróság azt rögzíti, ilyen határt képez mások emberi méltóságából fakadó becsületének és jóhírnevének védelme, vagyis a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán- vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelynek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó, vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]}. Az értékelésnél figyelembe kell venni a közlés megjelenésének módját, körülményeit, a vélemény tárgyát, kontextusát. Vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat, és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a

közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezzi {Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]}.

[48] Az állandó ítélkezési gyakorlat az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazza a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) által a sajtó-helyreigazítási eljárásokra nézve kidolgozott vizsgálati szempontokat. Ennek megfelelően a PK 12. számú állásfoglalás alapján a kifogásolt közléseket a maguk egészében kell vizsgálni, nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell azokat figyelembe venni, a közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet jogsértés megállapításának alapja (II-III. pont).

[49] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás, és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot, és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A 2:43. § d) pontja értelmében a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A 2:45. § (1) bekezdése szerint a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, és e személy sértő, valótlan tényt állít, vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel. Mindezen általános szempontok alapján kellett megvizsgálni a konkrét 1-4. közlés tartalmát.

[50] Az 1. közlésben szerepelt az etikai eljárás tárgyalása vonatkozásában, hogy ott megjelent a felperes a „hazai egészségügy nagyasszonya”, az „egészségügy egyik legkártékonyabb figurája”, mint „megélhetési szakszervezeti vezető”. A Kúria szerint ebben a vonatkozásban a jogerős ítélet a leírtakat mindhárom megfogalmazás tekintetében megalapozottan minősítette véleménynek, amely ugyan kétségtelenül negatív tartalmat hordoz, de azt a felperesnek szakszervezet vezetőként, közéleti szereplőként tűrnie kell. A közlés valóban nem vonatkozik a felperes családi, vagy magánéletére, hanem a felperes közéleti szereplésére, a nyilvánosságban betöltött pozícióira utal. Ismételten utal a Kúria arra is, hogy amennyiben egy-egy kitételt véleményként értékel, nem vizsgálhatja annak érték- és valóságtartalmát. Ezek a kitételek a társadalmi közfelfogás szerint nem tekinthetők gyalázkodásnak, nem minősülnek kifejezőmódjukban indokolatlanul bántónak, így összességében sem a jóhírnév, sem pedig a becsület védelméhez fűződő jog megsértéseként nem értékelhetők, így ezt a kereseti kérelmet a jogerős ítélet megalapozottan utasította el.

[51] A 2. közlés esetében a felperes több megfogalmazást sérelmezett az etikai tárgyalás leírása kapcsán. Kifogásolta, hogy „a még MSZMP KB-ból ismert kommunista tempót” indított el, szereptévesztésbe került és levezető elnöknek képzelte magát, és felemelt ujjal mutogatva elmagyarázta mely kérdéseket utal a bizottság kezébe. Kifogásolta azt a megfogalmazást, hogy ő az alperest megfenyegette azzal, hogy amennyiben akárcsak ír a tárgyalásról, újabb és újabb etikai eljárást fog kezdeményezni. A felperes szerint ezekkel a kifejezésekkel az alperes egyrészt valótlanul és sértő módon állította, hogy a felperes korábban az MSZMP KB tagja volt, illetve, hogy jogellenes fenyegetést alkalmazott vele szemben.

[52] A Kúria szerint külső, objektív szemléletmód alkalmazásával nem állapítható meg, hogy az alperes azt állította volna, hogy a felperes az MSZMP KB tagja volt. Az adott leírás érdemben egyfajta hangulatot, „stílust” idéz meg, főként az idősebb olvasók számára. Ezzel az alperes nem lépte túl a szabad véleménynyilvánításhoz való jog közéleti szereplőkkel kapcsolatban ismertetett tágabb kereteit. Az alperes itt a felperesnek az etikai tárgyaláson tanúsított magatartását jellemezte, arról formált véleményt, amely kifejezésmódjában nem indokolatlanul bántó, sértő, megalázó, ezért sem jóhírnév-sértés, sem becsület védelméhez való jog megsértése nem volt megállapítható.

[53] A „megfenyegetés” tekintetében valóban tényállítás történt, de annak tartalmát az alperes pontosan körülírta azzal, hogy a felperes további etikai eljárások indítását helyezte kilátásba. Ebben az összefüggésben szó sem volt arról, hogy a felperest bűncselekmény elkövetésével vádolta volna meg az alperes. Önmagában annak leírása, hogy a felperes további etikai eljárásokat helyezett kilátásba, még esetleges valótlansága esetén sem hordoz sértő tartalmat, márpedig a jóhírnév-sértés megállapításának egyik feltétele a közlés objektív valótlansága mellett a sértő tartalom hordozása, amely a jelen esetben a Kúria szerint sem valósult meg, így ezt a kereseti kérelmet is megalapozottan utasította el a másodfokú bíróság.

[54] A 3. közlés esetében ismételten a „megélhetési szakszervezeti vezető” kifejezés került előtérbe. A Kúria szerint az 1. közléssel azonosan egyértelműen közéleti, politikai jellegű véleményről van szó, amelynek kifejtése tágabb keretben lehetséges a közéleti szereplő felperessel szemben. A vélemény túlzást, vagy provokációt is magában foglalhat a korábbiak szerint. Ezen a kereten az alperes ebben az esetben sem lépett túl, így itt is megalapozott volt a megengedett véleménynyilvánítás okán a kereseti kérelem elutasítása. Megjegyzi a Kúria, hogy a másodfokú bíróság nem sértette meg az indokolási kötelezettségre vonatkozó kötelezettségét [Pp. 346. § (5) bekezdés], mikor csupán visszautalt az elsőfokú bíróság helyes indokaira. Ebben a körben egyértelműen véleménynyilvánításról van szó, amelynek tartalmát maga a közlemény is tartalmazza, értelmezi.

[55] Önmagában a vélemény kifejezésmódja ugyancsak nem ad alapot jogsértés megállapítására (becsület védelméhez való jog megsértése).

[56] A 4. közlés tekintetében, amely az alperes álláspontjának összefoglalását tartalmazta az etikai tárgyalásról, a felperes szerepjátszását illetően, egyértelműen értékelést, ezáltal véleményt tartalmazott, amelyet a felperes közéleti szereplőként tűrni köteles. A közlés nem érintette a felperes magán- vagy családi életét, kifejezetten az etikai tárgyaláson tanúsított magatartását, illetve annak okát elemezte az alperes szemszögéből. Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság azt, hogy ebben az esetben is véleményről van szó. Az pedig, hogy az eljárás az „orvosok pénzéből” történt, nem tekinthető alap nélküli véleménynek, hiszen az név² és annak név³át is a tagság befizetéseiből működtetik. A Kúria szerint ezen közlés tekintetében is egyértelműen véleménynyilvánítás történt, a kifejtett vélemény pedig kifejezésmódjában nem volt indokolatlanul bántó, sértő, vagy megalázó. Nem feladata az eljáró bíróságoknak azt minősíteni, hogy a megjegyzés mennyiben volt ironikusnak tekinthető, illetve az irónia minőségét sem feladata értékelni a bíróságoknak.

[57] Mindezek alapján megállapítható volt, hogy a másodfokú bíróság jogalap hiányában megalapozottan utasította el a felperes teljes keresetét. A jogalap hiányára figyelemmel, a jogkövetkezmények alkalmazására nyilvánvalóan nem kerülhetett sor.

[58] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sértette meg a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és joggyakorlat

[59] Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, IX. cikk (1) és (4) bekezdés

2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1)-(2) bekezdés, 2:43. § *d*) pont, 2:44. § (1)-(3) bekezdés, 2:45. § (1)-(2) bekezdés

PK 12. számú állásfoglalás

A döntés elvi tartalma

[60] Egy jelentős befolyással rendelkező szakszervezet, érdekképviselő vezetője egyértelműen közéleti szereplőnek minősül. Személyére, hitelességére, vezetői alkalmasságára vonatkozó véleménynyilvánítás lehetőségei az átlagosnál tágabbak. A vélemény túlzást, provokációt is tartalmazhat. Egy tényállítás csak akkor sérti a jóhírnév védelméhez fűződő jogot, ha objektív valótlanúsága mellett sértő tartalmat is hordoz.

Záró rész

[61] A Kúria a pervesztes felperest kötelezte az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban az ügyvédi munkadíjjal felmerült felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. Ennek mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján határozta meg.

[62] A Kúria a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére is a pervesztes felperest kötelezte. Az illeték mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján állapította meg. Tájékoztatja a felperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie; megfizetése során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[63] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2024. november 13.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró